

ТАСДИҚ МЕКУНАМ

Ректори муассисаи давлатии
таълимии “Донишкадаи тарбияи ҷисмонии
Тоҷикистон ба номи Саидмуъмин Раҳимов”

 Иброҳимзода А.М.

«20» 02 соли 2025

ТАҚРИЗИ

Муассисаи пешбар ба рисолаи номзодии Абдуллоҷони Ҳамроҳон дар мавзӯи «Асосҳои педагогии рушди тарбияи ҷисмонӣ ва ҳарбӣ-ватандӯстии хонандагони муассисаҳои таҳсилоти миёнаи умумӣ», барои дарёфти дараҷаи илмии номзоди илмҳои педагогӣ аз рӯйи ихтисоси 13.00.01 – Педагогикаи умумӣ, таърихи педагогика ва таҳсилот

Мубрами мавзӯи таҳқиқот. Ҷумҳурии Тоҷикистон зиёда аз 30 сол мешавад, ки тавассути миллати бофарҳангу тамаддунофари худ таҳти роҳбарӣ ва роҳнамоии Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ-Пешвои миллат муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон бо мақсади рушду нумуи маданияти миллӣ ва умумибашарӣ, барои дар радифи мамлакатҳои пешқадами ҷаҳон мавқеъ гирифтани давлати соҳибистиклоли демократӣ ҷаҳду талоши бемайлон дорад. Албатта, расидан ба ин мақсади наҷибу олий ва ноил шудан ба муваффақияти гуногунҷабҳа: рушди иқтисодиёт, саноат, соҳаи маориф ва илм, таъриху адабиёт, рушди сармояи инсонӣ ва умуман кулли соҳаҳои халқи мамлакат аз ташаббусҳои воқеии Сарвари кишварамон сарчашма мегирад.

Қобили қайд аст, ки Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон бо сарвари Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ-Пешвои муаззами миллат муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон ба рушди тарбияи ҷисмонӣ ва ҳарбӣ-ватандӯстии хонандагони муассисаҳои таҳсилоти миёнаи умумӣ таваҷҷуҳи махсус

зоҳир менамоянд. Пешвои муаззами миллат, муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон дар Паёми солона ба Маҷлиси олии Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 28 декабри соли 2023 қайд намуданд, ки “Таъмин намудани рушди соҳаи варзиш яке аз самтҳои афзалиятноки сиёсати иҷтимоии Ҳукумати мамлакат буда, ҳадафи он оммавиғардонии варзиш, таҳкими тарзи ҳаёти солим, мусоидат намудан ба омодагии варзишгарони касбии тоҷик барои иштирок дар мусобиқаҳои сатҳи ҷумҳуриявӣ байналмилалӣ мебошад”.

Мақсади таҳқиқот. Мақсади таҳқиқоти рисолаи илмии мо таҳияи механизми самараноки таълим ва тарбияи ҷисмонӣ ва омодагии дифои ҳарбӣ чиҳати болобарии сатҳи тарбияи ҳарбӣ-ватандӯстии хонандагони муассисаҳои таҳсилоти миёнаи умумӣ мебошад.

Навгони илмии таҳқиқот:

- муҳимтарин самтҳои асосии таълим ва тарбияи ҷисмонии насли наврас дар ҷомеаи имрӯза бо баҳисобгирии андешаҳои олимони ватанию хориҷӣ муайян карда шуданд;

- нақши омӯзгорони тарбияи ҷисмонӣ дар ташаккули тарбияи ҳарбӣ-ватандӯстии хонандагони муассисаҳои таҳсилоти миёнаи умумӣ ва механизми ташкили тарбияи ҷисмонӣ ва омодагии дифои ҳарбии хонандагон муайян карда шуд;

- афкори муайяни педагогии олимони оид ба тарбияи ҳудогоҳии миллӣ ва ватандӯстии ҷавонон омӯхта шуда, роҳи усулҳо ва методикаи тайёр кардани насли оянда дар самти тарбияи ҳарбӣ-ватандӯстӣ дар шароити муосир муайян карда шуд;

- самтҳои асосии фаъолияти муштаракӣ омӯзгорони тарбияи ҷисмонӣ ва омодагии дифои ҳарбӣ бо хурдсолон ва калонсолон дар раванди таълим муайян карда шудаанд;

Нуктаҳои ба ҳимоя пешниҳодшаванда:

- самтҳои асосии таълим ва тарбияи ҷисмонии насли наврас дар ҷомеаи имрӯза бо баҳисобгирии андешаҳои олимони ватанию хориҷӣ;

- механизми ташкили тарбияи ҷисмонӣ ва омодагии дифои ҳарбии хонандагон дар МТМУ;

- афкори муайяни педагогии олимон марбут ба тарбияи ҳудогоҳии миллӣ ва ватандӯстии ҷавонон;

- нақши омӯзгорони ГҶ дар ташаккули ТҶВ-и хонандагони МТМУ.

- роҳу усулҳо ва методикаи тайёр кардани насли оянда дар самти тарбияи ҳарбӣ-ватандӯстӣ дар шароити муосир.

Тавсиб ва амалисозии натиҷаҳои диссертатсия. Нуктаҳои асосии таҳқиқот дар конференсияҳои илмии Донишгоҳи давлатии Кӯлоб ба номи Абуабдуллоҳи Рӯдакӣ, Донишгоҳи милли Тоҷикистон, Донишкадаи технология ва менеҷменти инноватсионӣ дар шаҳри Кӯлоб, семинарҳои илмии кафедраи педагогикаи умумидонишгоҳии ДДК ба номи Абуабдуллоҳи Рӯдакӣ (2018-2024) баромаду баррасӣ гардидаанд. Ҳамчунин муҳтавои рисолаи илмӣ дар 1 монография (Ҷанбаҳои педагогии тарбияи ҷисмонии хонандагон ва тайёр кардани мутахассисони ҷавон ба тарбияи ҳарбӣ-ватандӯстӣ (монография)/Абдуллоҷони Ҳ. – Душанбе: “Матбаа”, 2022.-87с.) ва як дастури илмӣ-таълимӣ (Омодагии муаллимони ояндаи ГҶ бо ТҶВ-и хонандагони мактабҳои таҳсилоти миёнаи умумӣ (дастури илмӣ-таълимӣ) Душанбе, 2020, (иборат аз 100 саҳифа, 6-ҷузъи ҷопӣ) ба таърифи расида аст.

Мутобиқати диссертатсия ба шиносномаи ихтисоси илмӣ. Диссертатсия дар мавзӯи «Асосҳои педагогии рушди тарбияи ҷисмонӣ ва ҳарбӣ-ватандӯстии хонандагони муассисаҳои таҳсилоти миёнаи умумӣ» барои дарёфти дараҷаи илмии номзади илмҳои педагогӣ аз рӯйи ихтисоси 13.00.01. - Педагогикаи умумӣ, таърихи педагогика ва таҳсилот (илмҳои педагогӣ) ба бандҳои зерин мувофиқат мекунад:

Банди 1.– «Методологияи таҳқиқоти педагогӣ, корҳои таҳқиқотӣ дар рушди илми педагогика, ҳамбастагӣ ва татбиқпазирии онҳо; усулҳои таҳқиқоти педагогӣ;

Банди 6.– «Концепсияи таҳсилот» (сифати таҳсилот ва арзёбии он, равандҳои инноватсионӣ дар таҳсилот;

Банди 7.– «Педагогикаи амалӣ» (ҷамъбаस्तкунии таҷрибаи пешқадам; ҳаракати инноватсионӣ дар таҳсилот; фаъолияти таҷрибавии муассисаҳои таълимӣ).

Саҳми шахсии доктараби дарёфти дараҷаи илмӣ дар таҳқиқот дар мустақилона навиштани диссертатсия ва иштироки бевосита дар масъалагузориҳои мавзӯ, таҳқиқоти назариявӣ, амсиласозӣ, барномарезӣ, баргузориҳои озмоишҳои компютерӣ, таҳлил ва инчунин, дар муҳокимаи натиҷаҳои амсилавии ҳосилшуда ифода ёфтааст.

Натиҷаҳои бадастовардаи таҳқиқот дар диссертатсия инъикос гардида, дар намуди робитаҳои байниҳамдигарӣ шакл гирифта, дар доираи таҳқиқоти назариявӣ ва амсиласозии концептуалӣ, математикӣ ва компютерӣ, ки фарогири мудирияти раванди ТҲВ буда метавонад, дар рушди тарбияи ҳарбӣ–ватандӯсти хонандагони МТМУ саҳми босазо гузорад.

Натиҷаҳои илмии диссертатсия аҳаммияти амалӣ дошта, ҳангоми ҳалли масъалаҳои ТҲВ байни наврасону ҷавонон татбиқи васеи худро ёфта метавонад. Нуқтаҳои асосии илмӣ ва хулосаҳои диссертатсионӣ тавассути усули амсиласозии ТҲВ байни хонандагон таҳия шуда асоснок гардида, тасдиқи худро ёфтаанд.

Аҳамияти назариявӣ ва амалии таҳқиқот. Асосҳои назариявии таҳқиқотро таълимоти мутақобилаи илмӣ, методӣ ва умумибашарӣ, нишондодҳои фалсафии педагогӣ, бо ҳам алоқаманд будани ҳодисаҳои ҷамъиятӣ ва бо ҳам тавъам будани назария ва амалия, инчунин, дар вақти таҳқиқот ба ҳисоб гирифтани таҷрибаи таърихи инсоният ҳангоми дарк намудани вазифаҳои мубраму муҳимми замони муосир ташкил

медихад. Дар вақти гузаронидани таҳқиқот асосҳои назариявии Қонуни ҚТ «Дар бораи тарбияи ҷисмонӣ ва варзиш», «Барномаи маҷмуии рушди тарбияи ҷисмонӣ ва варзиш дар Ҷумҳурии Тоҷикистон барои солҳои 2017-2021», «Консепсияи миллии тарбия дар Ҷумҳурии Тоҷикистон», Қонуни ҚТ «Дар бораи маориф» ва монанд ба инҳо ба роҳбарӣ гирифта шуданд.

Натиҷаи кори илмӣ-таҳқиқотӣ метавонад, барои тайёр намудани хонандагони МТМУ дар руҳияи тарзи ҳаёти солим ва тайёр будан ба хизмати Модар-Ватан, халқу миллати хеш ва дигар халқияту миллатҳои маскунӣ Тоҷикистон заминаи воқеӣ гузорад.

Натиҷаҳои таҳқиқот барои дар руҳияи ватандӯстиву дифои Ватан тарбия гардидани хонандагони МТМУ тавассути дуруст ба роҳ мондани кори ТҶ маводи арзишманде ба ҳисоб меравад.

Маводи таҳқиқот барои омӯзгорон, мутахассисони соҳаи педагогикаву психология, донишҷӯёни донишгоҳу коллеҷҳои омӯзгорӣ муфид буда, метавонад дар донишкадаи тақмили ихтисос ва бозомӯзии кормандони соҳаи маориф ва амсоли инҳо истифода шавад.

Инчунин, натиҷаҳои таҳқиқотро метавон дар таҳияи маводи дарсҳои назариявӣ ва амалии сикли фанҳои ТҶ (методикаи таълими фанни тарбияи ҷисмонӣ, баланд бардоштани маҳорати варзишӣ, варзиши сабук ва ғ.) истифода бурд.

Мувофиқати автореферат ба муҳтавои диссертатсия. Автореферат ба муҳтавои диссертатсия мувофиқат дорад. Дар автореферат натиҷаҳои асосии таҳқиқоти диссертатсионӣ, аз он ҷумла мазмуни мухтасар ва кофии бобҳо ва зербобҳои диссертатсия дарҷ ёфтаанд.

Мақсад, мундариҷа ва усулҳои ҳар як марҳилаи таҳқиқотро унвонҷӯ ҳангоми кори таҷрибавӣ-озмоишӣ истифода бурда, натиҷаи онро тавассути чадвал ва диаграммаҳо инъикос намудааст.

Дар натиҷаи гузаронидани корҳои таҷрибавӣ-озмоишӣ унвонҷӯ ба хулоса омадааст, ки барои таълими фанни “Тарбияи ҷисмонӣ” аслан амалисозии вазифаҳои зерини таълимӣ лозим меоянд:

1. Ташаккули қобилияти мустақилона машғул шудан бо машқҳои ҷисмонӣ, бошуурона истифода бурдани он ба мақсадҳои истироҳат, машқ, беҳтар намудани фаъолияти меҳнатӣ ва беҳдошти саломатӣ;

2. Баланд бардоштани саводнокии тарбияи ҷисмонии мактаббачагон;

3. Ҳавасмандгардонии мусбӣ барои тарбияи ҷисмонӣ;

4. Ташаккули асосҳои техникаи дурусти иҷрои малакаҳои муҳимми ҳаракатӣ. Ташаккули малакаҳои ташкилию методӣ, ки ба хонанда имкон медиҳад дарсҳои мустақилонаи худро дуруст ташкил кунад, назди худ уҳдадорӣ ё худ сарборӣ гузорад, усули мувофиқи ташаккули сифатҳои ҷисмониро истифода барад, содатарин худидоракуни ва ғ.

5. Тарбияи сифатҳои шахсӣ (эстетикӣ, ахлоқӣ ва ғайра), мусоидат ба инкишофи равандҳои равонӣ.

Муҳаққиқ таҳқиқоти худро дар муассисаҳои таҳсилоти миёнаи умумии шаҳри Кӯлоб (№№1, 3, 5, 42), ноҳияҳои Восеъ (№№1, 10, 19, 26), Муъминобод (№№6, 17, 37, 49) ва мактабҳои варзишии шаҳри Кӯлоб гузаронида, натиҷаҳои таҳқиқро барои низоми МТМУ дар тамоми ҷумҳурӣ муқаррар намудааст. Ба таҷрибаи педагогии мо 348 нафар омӯзгорони тарбияи ҷисмонӣ ва омодагии дифои ҳарбӣ ва 237 нафар хонандагон ҷалб гардиданд.

Рисола бо забони илмӣ, фаҳмо таҳия гардид, дар он масъалаҳо пай дар пай баррасӣ ёфта, натиҷаҳои ба дастмада баёнгари онанд, ки унвонҷӯ дар атрофи мавзӯи интихобгардида аз оғоз то анҷом ба таҳқоқот чиддӣ назар кардааст.

Хулосаи асосии диссертатсия дар як монография, як дастури таълимӣ ва 7 мақолаи илмӣ инъикос ёфтаанд, ки 5-тои он дар

мачаллаҳои шомили фехристи нашрияҳои илмии иқтибосшавандаи тавсиянамудаи ҚОА назди Президенти ҚТ ба нашр расидаанд. Диссертатсия дар кафедраи педагогикаи умумидонишгоҳии ДДК ба номи Абуабдуллоҳи Рӯдакӣ ба анҷом расидааст.

Дар рисолаи мазкур дар баробари муваффақиятҳо баъзе нуқсонҳои зерин ба назар мерасанд, ки ислоҳи минбаъдаи онҳо боиси боз ҳам баланд бардоштани сатҳу сифати пажӯҳиш дар оянда хоҳад буд:

1. Муаллифи рисолаи илмӣ дар таҳқиқот давраи ниҳоят фаррохро хонандагони синфи 1 то 11 қор кардааст, беҳтар мегардид як давраи муайянро интихоб мекард.

2. Иختисороти калимаҳо дар диссертатсия ниҳоят зиёд аст ба монанди(ТЧ, ОДХ, МТМУ, ТХВ), хубтар мегардид, ки пурра навишта мешуданд.

3. Дар диссертатсия ва автореферати он баъзе хатогиҳои имлогӣ ва услубӣ ба назар мерасанд.

Ҳамзамон, таъкид кардан ба маврид аст, ки эродҳои дарҷшуда, хусусияти мубоҳисавӣ дошта, аҳамияти илмӣ ва амалии таҳқиқоти диссертатсиониро қоста намегардонид, баҳои мусбати диссертатсияро тағйир намедиханд. Диссертант метавонад ин эродҳоро дар таҳқиқотҳои минбаъда барои боз ҳам пурратар ва васеътар фаро гирифтани таҳқиқот ба қор барад.

Хулоса оид ба мутобиқати диссертатсия ба талаботи муқаррарнамудаи ҚОА-и назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон

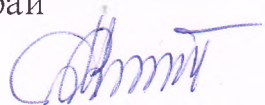
Диссертатсияи Абдуллоҷони Ҳамроҳон дар мавзӯи «Асосҳои педагогии рушди тарбияи ҷисмонӣ ва ҳарбӣ-ватандӯстии хонандагони муассисаҳои таҳсилоти миёнаи умумӣ», барои дарёфти дараҷаи илмии номзади илмҳои педагогӣ аз рӯйи ихтисоси 13.00.01 – Педагогикаи умумӣ, таърихи педагогика ва таҳсилот ҳамчун қори илмӣ-таҳқиқотии анҷомшуда ҳисобида, натиҷаҳои бадаст овардаи муаллифро муҳим ва дорои аҳамияти илмию амалӣ шарҳ додан мумкин аст.

Ҳамин тавр, диссертатсияи Абдуллоҷони Ҳамроҳон ба талаботи Тартиби додани дараҷаҳои илмӣ, ки бо Қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон №267 аз 30.06.2021 тасдиқ карда шудааст, ҷавобгӯӣ буда, муаллифи он сазовори дараҷаи илмии номзади илмҳои педагогӣ аз рӯйи ихтисоси 13.00.01 – Педагогикаи умумӣ, таърихи педагогика ва таҳсилот мебошад.

Тақриз аз ҷониби номзади илмҳои педагогӣ, дотсенти кафедраи педагогика ва психология Файзуллозода Ҳусейн Файзулло таҳия гардида, дар ҷаласаи кафедраи педагогика ва психологияи Донишкадаи тарбияи ҷисмонии Тоҷикистон ба номи Саидмуъмин Раҳимов бо суратҷаласаи ғайринавбатии №07 аз 18.02. 2025 муҳокима ва тасдиқ гардидааст.

Раиси ҷаласа, н.и.п., мудири кафедраи

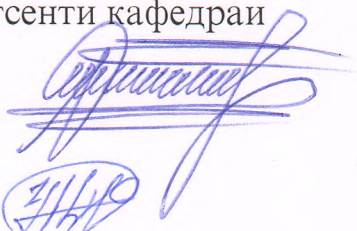
педагогика ва психология

Разоқов Хуршед

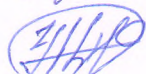
Тақриздиханда, н.и.п., дотсенти кафедраи

педагогика ва психология

Файзуллозода Ҳусейн

Котиби ҷаласа

Ятимов Бахтиёр

Имзои Разоқов Х.С., Файзуллозода Ҳ. Ф. ва Ятимов Б. Қ -ро тасдиқ менамоям.

! Сардори Раёсати кадрҳо, ҳуқуқ ва коргузори

Муассисаи давлатии таълимии

Донишкадаи тарбияи ҷисмонии Тоҷикистон

ба номи Саидмуъмин Раҳимов:

Шерализода З. Ш.

Маълумот барои тамос: Нишонӣ: 734053. ш. Душанбе, маҳаллаи Лучоб-53. Донишкадаи тарбияи ҷисмонии Тоҷикистон ба номи Саидмуъмин Раҳимов. Тел: +992903130600, +992001222612. E-mail: korguzor.dtj@mail.ru